

Duitse rijk

Door Jan van de wiel

Deze maand neem ik jullie mee naar onze oosterburen Duitsland. Omdat dit land al ver voor onze jaartelling geschiedenis schreef, en omdat dit te lang is voor een editie van onze Lekbode, heb ik mijn verhaal verdeeld in verschillende delen.

Ik begin deze maand ons rondje Europa met het ontstaan van het “Germaanse rijk“. Ver voor onze jaartelling spreekt men al over verschillende groepen mensen. De Batavieren (het volk waar wij als Nederlanders ook uit zijn voortgekomen), de Germanen die in het huidige Duitsland zijn neer gestreken en de Romeinen die al in vroeger tijd heerste over het Europa van toen .

Het **Duitse Keizerrijk** duurde van 1871 tot en met 1918. Het Duitse Keizerrijk omvatte heel Duitsland en delen van het huidige Polen, Frankrijk (Elzas-Lotharingen), Rusland (Koningsbergen), Litouwen (Klaipėda), Denemarken (Noord-Sleeswijk) en België (Duitstalige Gemeenschap). Het Duitse Keizerrijk was de opvolger van de Noord-Duitse Bond en de voorloper van de Weimarrepubliek. Het keizerrijk werd geregeerd door het huis Hohenzollern. Officieel heette het land gewoon het **Duitse Rijk**, maar tegenwoordig wordt het Duitse Keizerrijk genoemd om het niet te verwarren met het Heilige Roomse Rijk, de Weimar republiek Duitsland, die allemaal ook Duitse Rijk werden genoemd. De eerste keer dat Duitsland één werd, was tijdens het Heilige Roomse Rijk. Het Heilige Roomse Rijk bestond uit allerlei staatjes, waarvan Oostenrijk en Pruisen de

belangrijkste waren. In 1806 kwam er een einde aan het Heilige Roomse Rijk. De opvolger werd de Rijnbond. Nadat Napoleon Bonaparte werd verslagen en verbannen naar Sint-Helena, werd het Congres van Wenen opgesteld. Dit congres bepaalde de nieuwe Europese grenzen. Het congres bedacht dat de Duitse staatjes moesten samenwerken en daarom werd de Duitse Bond gesticht. Weer waren Oostenrijk en Pruisen de belangrijkste staten. Deze twee hadden constant ruzie. Pruisen had naast een koning, ook een premier. In 1862 werd Otto von Bismarck de nieuwe premier. Pruisen

had een belangrijk gebied met de naam Rijnland en had een groot leger. Hierdoor ontstond de Oostenrijks-Pruisische Oorlog. Oostenrijk verloor en verliet de bond. Later werd Oostenrijk samen met Koninkrijk Hongarije een nieuw land, met de titel Oostenrijk-Hongarije. Hiermee werd de Noord-Duitse Bond gesticht. De Zuidelijk Duitse staatjes deden niet mee. Tijdens de Frans-Duitse Oorlog deden ze allemaal mee, behalve Oostenrijk. Otto von Bismarck zorgde ervoor dat de staatjes bij Pruisen aansloten en zo ontstond het kleinste begin van het Duitse Keizerrijk. De deelstaten hadden wel hun eigen zegels al uit gegeven ,maar de eerste zegel van het Duitse rijk werd uit gegeven in 1872 (Reich post). Deze uitgifte bestond uit een serie van 6 zegels tw.1/4, 1/3, 1/2, 1,2,en 5 grosschen. Later dat jaar kwam nogmaals een serie uit met resp. 1, 2, 3, 7 en 8, grosschen. Bij de verzamelaars bekend als ”Adelaar klein borstschild“.

Duitsland kon schijnbaar niet genoeg krijgen van het uitgeven van nieuwe zegels (voorloper van onze post .nl, die momenteel het zelfde probleem heeft) en geeft het zelfde jaar nog een aantal zegels uit, maar dan met andere kleuren en waarden (bij de verzamelaars bekend als "Adelaar groot borstschild"). Zelfs een tweetal zegels met opdruk . Daarna moesten de toen al beginnende verzamelaars van postzegels wachten tot 1875 voordat er weer een nieuwe serie

postzegels werd uitgegeven. Tot aan 1902 hielden alleen Beieren en Württemberg hun eigen zegels. Vanaf die tijd gaf Württemberg alleen nog maar dienstzegels uit. In 1900 kwamen er nieuwe zegels uit die volgens voorschrift werden met 2 stempels werden afgestempeld. Op deze manier trachtte men misbruik te voorkomen. De zegels met de afbeelding van "Germania" deden in

datzelfde jaar hun intreden. Deze Germania zegels werden ook gemaakt in het begin van de 1^e wereld oorlog waarin een onderscheid werd gemaakt tussen de "Friedensdruck". De zegels die rond 1920 uitkwamen hadden enorme bedragen "300 duizend en 400 duizend mark" was geen uitzondering. Omdat Duitsland met een enorme inflatie kampte zat na de 1e wereld oorlog werden er elke week wel nieuwe zegels gedrukt . Op 1 december 1923 werd het in omloop brengen van bankbiljetten gestaakt en kwam de nieuwe munteenheid "de Rente mark " in omloop. Eén rente pfennig stond gelijk aan 10 miljard oude marken. De rente mark werd later vervangen door de "Reichs mark".

De opkomst van het Derde rijk had zijn weerslag op het emissie beleid .Zo werd in die tijd fragmenten uit opera's van de componist Wagner verheerlijkt op een zegel. Van Hitler zelf verscheen in 1938 een zegel met zijn portret ter gelegenheid van zijn 49ste verjaardag. In het jaar 1931 werd een luchtpost serie uitgegeven, resp. 1, 2 en 4 Reichsmark. Deze zegels werden gedrukt in vellen van 50 stuks en waren voorzien van de opdruk "polar fahrt 1931" .In 1933 werd de 10^e "nothilfe" serie uitgegeven. De invloed van de nazi's op de vormgeving van de zegels was van onmiskenbaar.

Op 15 maart 1938 werd Oostenrijk door Duitsland ingelijfd. Vanaf 4 april van dat jaar mochten de Duitse zegels ook in Oostenrijk gebruikt worden. Als koers werd 1,50 Oostenrijkse schilling gelijk gesteld aan 1 Reichs mark. Verder mochten de Oostenrijkse zegels niet in Duitsland gebruikt worden. Vanaf 1939 werden sommige Duitse zegels in de Weense staatsdrukkerijen gemaakt. Op 24 oktober 1943 werd het opschrift "DEUTSCHES REICH" gewijzigd in "GROSS DEUTSCHES REICH". Alleen op 5 november 1943 en een in 1944 uitgegeven serie werden nog voorzien van het oude opschrift. Op 20 april 1945 verschenen de laatste officiële zegels van het Duitse rijk en brak een nieuw tijdperk aan voor Duitsland.

Dit was mijn eerste gedeelte van Duitsland in mijn reeks verhalen “rondje Europa”.

Volgende maand gaan we naar het Duitsland zoals we kennen vanaf 1949 tot 1990 en later na de eenwording, zoals we het nu kennen

Tot de volgende maand

Jan van de Wiel